

## METEOROLOŠKA POSTAJA GRČARICE

Meteorological station Grčarice

Mateja Nadbath

**V** Grčaricah je padavinska meteorološka postaja. To je kraj v južni Sloveniji, na ravniku med Veliko in Goteniško goro ter Stojno.



Slika 1. Geografska lega Grčaric (Interaktivni atlas Slovenije, 1998)  
Figure 1. Geographical position of Grčarice (Interaktivni atlas Slovenije, 1998)



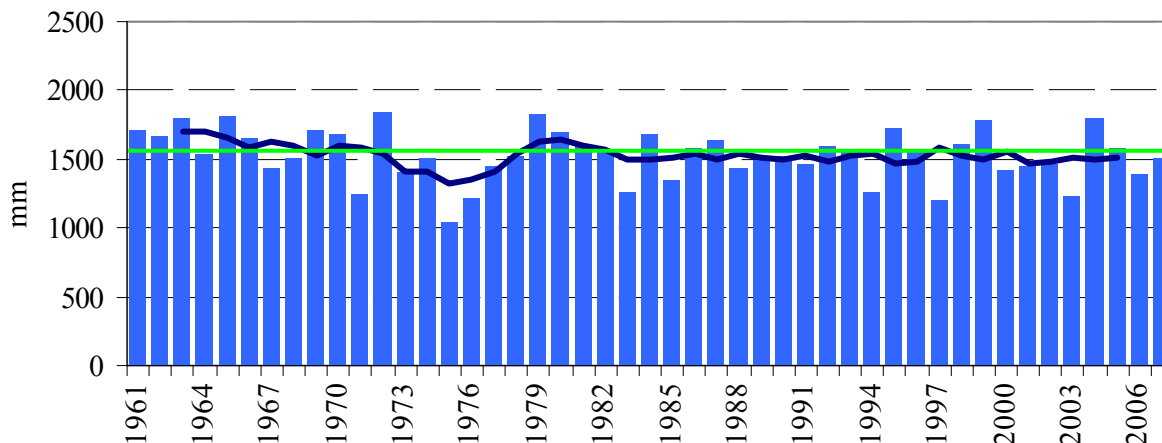
Slika 2. Meteorološka postaja Grčarice, slikana proti severovzhodu marca 1977 (arhiv ARSO) in maja 2006 (foto: P. Stele)  
Figure 2. Meteorological station Grčarice, photo was taken to the northeast in March 1977 (archive ARSO) and in May 2006 (photo: P. Stele)

Meteorološka postaja je na nadmorski višini 520 m. Instrument je na dvorišču, v bližini je greda, obdan je s stavbami, ki so od pluviometra oddaljene najmanj 6 m v smeri zahod, in največ 20 m na jug; na jugu so tudi visoka drevesa, ki so od instrumenta oddaljena 15 m.

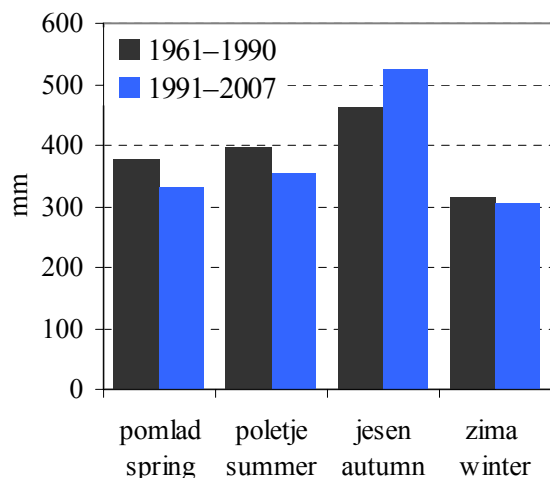
Tako kot na vseh padavinskih postajah, tudi v Grčaricah vsako jutro ob 7. uri (po sončnem času) merimo višino padavin in višino skupne snežne odeje ter novozapadlega snega; ob zelo močnih padavinah merimo tudi sproti. Tekom celega dne opazujemo obliko padavin, njihovo jakost in čas pojavljanja ter važnejše vremenske pojave. Podatki s padavinskih meteoroloških postaj so na voljo v začetku meseca za pretekli mesec, ko na Agencijo za okolje prispejo mesečna poročila opazovalcev.

Meteorološka opazovanja in meritve v Grčaricah potekajo po letu 1946 brez prekinitev.

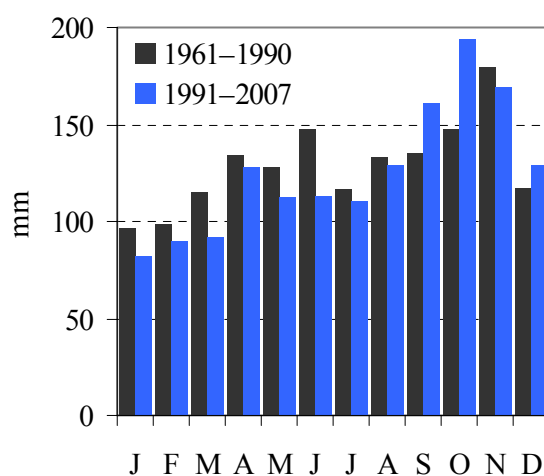
Z meteorološkimi meritvami so v Grčaricah začeli oktobra 1927. Prvi opazovalec je bil Pavel Klemen, opazovanja in meritve je opravljal do leta 1935, ko je z delom nadaljeval Alojzij Dežman. Leta 1941 ga je zamenjal Franc Pugelj, ki je vršil meteorološke meritve in opazovanja do konca junija 1943. Decembra 1946 je postal meteorološki opazovalec Alojzij Lavrič, svoje delo je opravljal do februarja 1949, ko ga je zamenjal Anton Černe, njega pa leta 1951 Marija Černe, ki je bila opazovalka vse do marca 1977. Od marca 1977 je meteorološka postaja pri družini Mikulič; z meritvami in opazovanji je začela Marija, delo opazovalke od leta 1995 opravlja njena snaha, tudi Marija.



Slika 3. Letna višina padavin (stolpci) in petletno drseče povprečje (krivulja) v obdobju 1961–2007 ter referenčno povprečje (1961–1990, zelena črta) v Grčaricah  
 Figure 3. Annual precipitation (columns) and five-year moving average (curve) in 1961–2007 and mean reference value (reference period 1961–1990, green line) in Grčarice



Slika 4. Povprečna višina padavin po letnih časih<sup>1</sup> v obdobjih 1961–1990 in 1991–2007 v Grčaricah  
 Figure 4. Mean seasonal<sup>1</sup> precipitation in periods 1961–1990 and 1991–2007 in Grčarice



Slika 5. Referenčno (1961–1990) in obdobjno (1991–2007) mesečno povprečje v Grčaricah  
 Figure 5. Mean reference (1961–1990) and long-term (1991–2007) monthly precipitation in Grčarice

Referenčna (1961–1990) povprečna višina padavin v Grčaricah je 1550 mm na leto (slika 3). Letno povprečje za zadnjih 17 let (1991–2007) je nižje, 1510 mm.

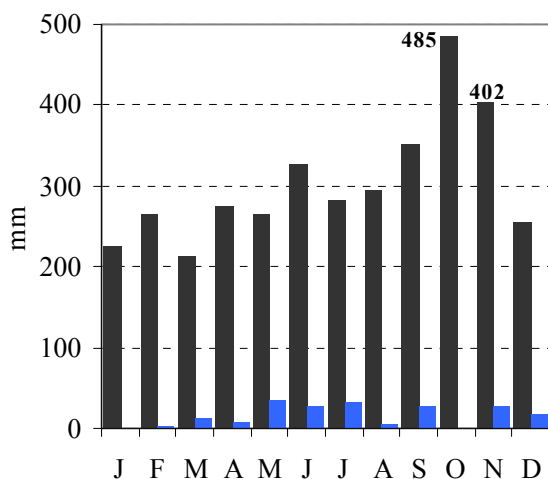
<sup>1</sup> Meteorološki letni časi: pomlad = marec, april, maj; poletje = junij, julij, avgust; jesen = september, oktober, november; zima = december, januar, februar

Meteorological seasons: Spring = March, April, May; Summer = June, July, August; Autumn = September, October, November; Winter = December, January, February

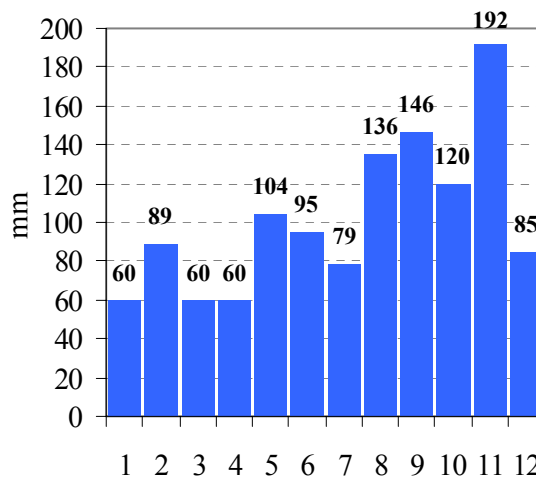
V prvih šestih mesecih leta 2008 je padlo 836 mm padavin, kar je 116 % referenčnega povprečja za prvo polovico leta, ki je 720 mm. V obdobju 1961–2008 je bila najbolj sušna prva polovica leta 2000, namerili smo le 355 mm, najbolj namočena pa leta 1986 z 941 mm.

Od letnih časov je najbolj namočena jesen, referenčno povprečje je 463 mm, povprečje za zadnjih 17 let pa 524 mm. Najbolj suh letni čas je zima, z referenčnim povprečjem 315 mm, 304 mm pa je povprečna vrednost zadnjih 17 let. V obdobju 1991–2007 je višina padavin v primerjavi z referenčnim obdobjem 1961–1990 upadla poleg zime tudi spomladi in poleti (glej sliko 4).

Najbolj namočen mesec referenčnega obdobja v Grčaricah je november, s povprečjem 180 mm; januar in februar pa veljata za najbolj suha, referenčno povprečje je 97 in 99 mm (slika 5, črni stolpci). Mesečna povprečja obdobja 1991–2007 (slika 5, modri stolpci) so bila v primerjavi z referenčnim povprečjem nižja v prvih osmih mesecih leta in novembra; višja pa septembra, oktobra in decembra. V omenjenem 17 letnem obdobju je najbolj namočen mesec leta oktober s povprečjem 193 mm, najmanj padavin pa dobijo prvi trije meseci leta, januarsko povprečje je 83, februarsko 90, marčno pa 92 mm.



Slika 6. Najvišja (črni stolpci) in najnižja mesečna višina padavin v Grčaricah v obdobju 1961–2007  
Figure 6. Maximum (black columns) and minimum monthly precipitation in Grčarice 1961–2007



Slika 7. Najvišja dnevna višina padavin po mesecih v obdobju 1961–2007 v Grčaricah  
Figure 7. Maximum daily precipitation in Grčarice 1961–2007

Najvišja mesečna višina padavin v obdobju 1961–2007 je bila v Grčaricah izmerjena oktobra 1992, kar 485 mm. Po drugi strani pa je minil oktober 1965 brez padavin. Povsem suha sta bila tudi januarja 1964 in 1989 (glej sliko 6).

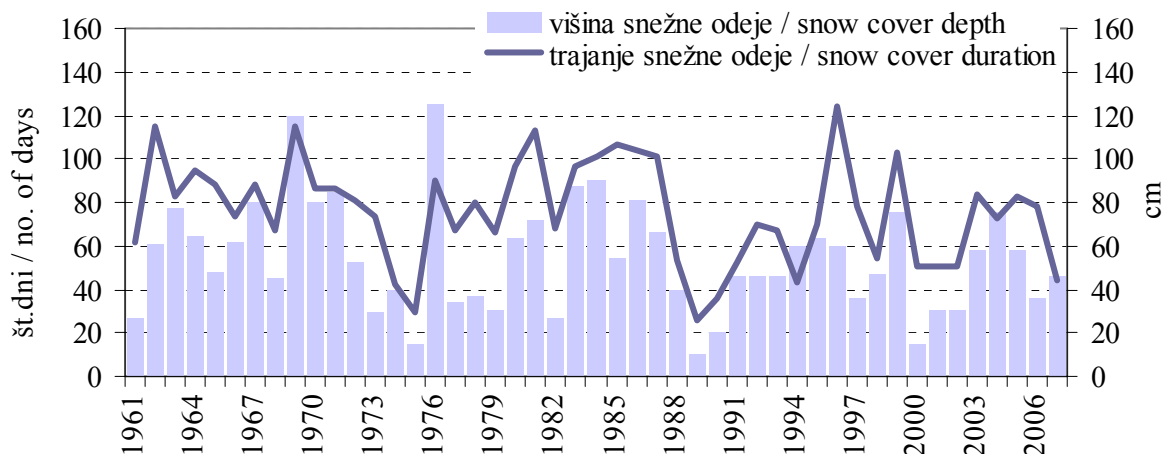
Junija 2008 je v Grčaricah padlo 155 mm padavin, kar je malo več od referenčnega povprečja za omenjeni mesec, ki je 147 mm padavin. Najbolj namočen junij obdobja 1961–2008 je bil leta 1986, ko smo namerili 327 mm, najbolj suh pa junij 2006, z 28 mm padavin (glej sliko 6).

Najvišja enodnevna<sup>2</sup> višina padavin v obdobju 1961–2007 je bila izmerjena 11. novembra 1979, kar 192 mm. V enem dnevu smo namerili več kot 100 mm padavin še 20. maja 1969, 22. avgusta 1988, 24. septembra 1984 in 9. oktobra 1980 (glej sliko 7).

<sup>2</sup> Dnevna višina padavin je vsota padavin od 7. ure prejšnjega dne do 7. ure dneva meritve; pripišemo jo k dnevu meritve.

Snežna odeja je v Grčaricah vsakoleten pojav, izostala ni niti leta 1989, ko je v mnogih krajih po Sloveniji sploh ni bilo. Omenjenega leta je bila najvišja snežna odeja debela 10 cm, kar je najmanj v obdobju 1961–2007. V celem letu 1989 je snežna odeja ležala 26 dni, kar je tudi najmanj do sedaj. V referenčnem povprečju je na leto 78 dni s snežno odejo. V povprečju je prvi mesec s snežno odejo oktober; v obdobju 1961–2007 je bila snežna odeja le en dan septembra 1977. Zadnji mesec s snežno odejo v letu je april, v letih 1969, 1978, 1984 in 1985 je bila še maja.

Leta 2008 je v prvih treh mesecih leta snežna odeja ležala 25 dni, najvišja snežna odeja je bila izmerjena 8. marca, merila je 19 cm.



Slika 8. Letno število dni s snežno odejo (črta) in najvišja snežna odeja (stolpci) v obdobju 1961–2007  
Figure 8. Annual snow cover duration (line) and maximum snow cover depth (columns) in 1961–2007

Preglednica 1. Najvišje in najnižje letne, mesečne in dnevne vrednosti izbranih meteoroloških spremenljivk v Grčaricah v obdobju 1961–2007

Table 1. Extreme values of measured yearly, monthly and daily values of chosen meteorological parameters in Grčarice in period 1961–2007

	največ maximum	leto / datum year / date	najmanj minimum	leto / datum year / date
letna višina padavin (mm) annual precipitation (mm)	1839	1972	1049	1975
mesečna višina padavin (mm) monthly precipitation (mm)	485	okt. 1992	0	jan. 1964, 1989 okt. 1965
dnevna višina padavin (mm) daily precipitation (mm)	192	11. nov. 1979	0	—
najvišja višina snežne odeje (cm) maximum snow cover depth (cm)	125	10. mar. 1976	10	<b>1989:</b> 28. feb., 1. mar., 23. nov.
najvišja višina novozapadlega snega (cm) maximum depth of fresh snow (cm)	75	10. mar. 1976	0	—
letno število dni s snežno odejo <sup>3</sup> annual number of days with snow cover <sup>3</sup>	124	1996	26	1989

## SUMMARY

In Grčarice there is a precipitation meteorological station. It is located in southern Slovenia, at elevation of 520 m. Meteorological station had been established in October 1927. Precipitation, snow cover and fresh snow are measured and meteorological phenomena are observed. Marija Mikulič has been meteorological observer from 1995.

<sup>3</sup> dan s snežno odejo je, kadar snežna odeja pokriva več kot 50 % površine v okolici opazovalnega prostora  
day with a snow cover is when 50 % of surface in the surrounding of observing site is covered with snow